

WILLEM NOYONS

‘Dit pand zal mij nu waarschijnlijk overleven en dan geef ik het weer in goede staat door.’

Als je vroeger Utrecht in stijl binnen wilde komen, nam je de Biltstraat: een brede groene allee met aan weerszijden statige panden en stadsvilla's. Die brede allee is nu een busbaan waarlangs zich het overige verkeer de stad moet zien binnen te wurmen. De statige huizen staan er gelukkig nog. Eén daarvan is het uit 1813 stammende gemeentelijke monument van Willem Noyons op nummer 156. Nu nog in steigers gehuld maar dankzij het Utrechts Revolving Fund straks weer opgeleverd als 200 jaar geleden.

Noyons heeft hart voor zijn monumentale pand. Het is ook grotendeels in originele staat, met interessante sporen uit latere perioden. Zijn vader kocht het in 1951 en heeft het in 1963 al laten restaureren. Willem kocht het in 1982 en heeft er als ontwerper en beeldend kunstenaar, onder andere van glazen voorwerpen, zijn atelier gevestigd.

Op het moment wordt er druk geklust. Hoewel het pand in redelijke conditie verkeerde, moesten het dak, de goten, de gevel en de muren aan de binnenkant toch worden aangepakt. Eén muur aan de voorkant vertoont een dikke scheur, waarschijnlijk het gevolg van de zware bussen die hier voorbij denderen.

Rentmeesterschap

Voor de gelegenheid is restauratiedeskundige Richard Rodenburg van de gemeente Utrecht aanwezig. Hij heeft Willem op weg geholpen in de hele procedure van de vergunning én de financiering. Want zonder geld nu eenmaal geen restauratie. Voor eigenaren van een gemeentelijk monument was het ongeveer zeven jaar geleden net een overgangperiode tussen het oude gemeentelijke subsidiestelsel en de huidige gemeentelijke financiering, een laagrentende lening uit een fonds. Gelukkig voor Noyons wist Richard Rodenburg de weg: 'Het is ook niet zo moeilijk, het werkt eigenlijk hetzelfde als bij rijksmonumenten.' Hij doelt op het

Utrechts Revolving Fund dat is ontstaan door een samenwerking tussen het Restauratiefonds en de gemeente Utrecht. Het is voor veel eigenaren van gemeentelijke monumenten een uitkomst omdat deze niet in aanmerking komen voor de gebruikelijke financiering via het Restauratiefonds. Willem Noyons: 'Eigenlijk was dit pand nog geen monument. Maar de gemeente wilde het wel graag tot monument verklaren. Dat duurde twee jaar. Richard heeft ondertussen uitgezocht hoe de financiering rondgemaakt kon worden.' Hoewel sommige mensen hun pand niet graag monument zien worden, was het voor Noyons juist een oplossing. 'Het is fantastisch dat we dit nu op deze manier kunnen financieren. Het heeft mij doen besluiten dit restauratieplan door te voeren en het goed aan te pakken, volgens de normen van monumentenzorg. Ik voel me zeker niet belemmerd door het feit dat dit een monument is. Eerder gestimuleerd. En het stelt mij in staat de restauratie in één keer goed aan te pakken.'

Richard Rodenburg valt hem bij: 'Je hebt als het goed is ook hetzelfde doel. Wij willen heus niet dat alles in de oude stijl wordt teruggebracht. We kijken er alleen op toe dat de wijzingen die aangebracht worden de geschiedenis van zo'n pand respecteren. Dat is iets anders. En daarbij help ik de mensen graag op weg. Het is natuurlijk niet de bedoeling inwoners financieel bij te staan die een pand kopen met

de intentie alleen de gevel te laten staan om de rest naar zijn eigen inzicht te verbouwen, maar we denken met de monumenteigenaar mee'.

Noyons kan zich daar goed in vinden: 'Ik zie het eigendom en beheer van een dergelijk pand als een tijdelijk iets. Het is een soort rentmeesterschap. Dit pand zal mij nu waarschijnlijk overleven en dan geef ik het weer in goede staat door.' Richard Rodenburg: 'Het Restauratiefonds heeft vervolgens de financiële toetsing gedaan en de rest van de financiële kant. Daar zijn zij experts in. Zij zorgen ervoor dat je snel kunt schakelen en de aanvraag snel rond kan maken.'

Ambacht

Beneden heeft het huis nog de originele Hollandse indeling: een brede marmeren gang in het midden met aan weerszijden vier vierkante vertrekken. De rechter twee vormen de oorspronkelijke woonkamer en zijn gescheiden door ensuite deuren. 'Je zag vroeger dat de mensen de vier ruimten doorbraken tot twee grote vertrekken en de ensuite deuren daarbij ook wegsloopten. Nu zie je dat men het weer wil herstellen. Hier is het altijd zo gebleven,' weet Noyons trots. Het houtwerk, de brede vensterbanken en deurposten en de kozijnen zijn van latere datum. 'Er heeft hier in 1913 waarschijnlijk brand gewoed en daarna heeft men dit aangepast in Jugendstil. Op de trap naar boven zitten de brandplekken

'Ik zie het eigendom en beheer van een dergelijk pand als een soort rentmeesterschap'

'De sierlijsten aanbrengen is een ambacht dat ik heb geleerd van een oude leermeester'

nog in de houten treden.' De eerste etage laat wederom eenzelfde indeling zien met veel strak houtwerk, prachtige paneeldeuren, posten en kozijnen. Het pand kreeg vijf jaar geleden de monumentstatus en drie jaar geleden is men begonnen met de restauratie. Rodenburg heeft vooruitlopend hierop een onderzoek naar het pand gedaan en vanuit de gemeente heeft hij Noyons en de architect begeleid bij het maken van een restauratieplan. Deze architect is Erik Meulenbelt. Hij is gespecialiseerd in het restaureren van monumenten en houdt van dit werk: 'Deze gebouwen hebben hun kwaliteit al bewezen en het is mooi om met een dergelijke hoge kwaliteit te mogen werken. Dat is heel wat anders dan nieuwbouw.' Maar restauratie betekent niet altijd in oude staat herstellen. Soms vallen daar ook verbeteringen onder. Zo heeft Meulenbelt aan het dak enkele constructiewijzigingen moeten aanbrengen. 'De dakconstructie was iets verzakt. De huidige constructie-eisen zijn nu ook zwaarder en de constructie was dus iets te licht. Maar we hebben ook de oude balken laten zitten zodat je de geschiedenis terugziet.' Ook de goten tussen dit pand en het naburige zijn iets omhoog getrokken voor een betere afwatering. De schoorsteen is tevens gedeeltelijk afgebroken en weer op een logischer plaats door het dak teruggeplaatst. 'Dat zijn compromissen die je moet sluiten,' vult Rodenburg aan. 'Maar ik ben al blij dat Willem er voor heeft gekozen met gaskachels te stoken in plaats van cv aan te leggen. Gaskachels passen gewoon beter in dit pand.' Ook van de aannemer vraagt het restauratiewerk de nodige

ambachtelijke vaardigheden die niet iedereen meer beheerst. Aannemer Tim Rodenburg (geen familie overigens van Richard) heeft die benodigde ambachtelijke kennis nog in huis. Hij vertelt: 'De gevel bijvoorbeeld. Het opnieuw aanbrengen van de sierlijsten is een ambacht dat ik zelf ook weer heb moeten leren van een oude leermeester. Ik hou daar van.' De gevel is waarschijnlijk eind negentiende eeuw bewerkt met cement. Maar dat breekt eerder dan de authentieke laag van kalk. Dit is elastischer en ademt beter. 'Een monument vraagt om speciale zorg en daagt ook uit om voor bepaalde problemen creatieve oplossingen te vinden,' weet Tim. Zo heeft hij nog een oude methode van zijn opa, een timmerman, geleerd om kromgetrokken paneeldeuren weer recht te trekken. Kennis die hem ook in dit pand goed van pas komt. Samen met Meulenbelt vormt hij dan ook een goed team.

Roef

Na een klimpartij via de steigers en blootliggende daklatten belanden we uiteindelijk bovenop de licht hellende mansardekap. Hier is zinkmeester Ton Roef bezig een authentiek zinken roevendak aan te leggen. Zijn achternaam zal ook een internationale carrière overigens niet in de weg staan. 'Eigenlijk wilde ik in plaats van zink een koperen dak.' Als ontwerper zag Willem het groene dak al voor zich, 'Maar het is nu eenmaal niet authentiek voor dit pand,' legt Rodenburg uit. Willem Noyons neemt er genoeg mee en overziet tevrede zijn eigen monument, temidden van de ontelbare daken en schoorstenen van de stad. ■